



Pisatelj, dramatik in esejist Lukas Bärfuss se je rodil leta 1971 v Thunu v Švici, zdaj živi v Zürichu. Prejel je številne nagrade, med drugim Berliner Literaturpreis (2013) in Schweizer Buchpreis (2014) za najboljšo prozno delo. Njegove drame uprizarjajo po vsem svetu, najbolj znane so *Die sexuellen Neurosen unserer Eltern* (Seksualne nevroze naših staršev, 2003), *Alices Reise in die Schweiz* (Alicino potovanje v Švico, 2005), *Frau Schmitz* (Gospa Schmitz, 2016). *Hagard*, iz katerega je pričujoči odlomek, je njegov tretji roman (2017), sledila sta mu še *Hundert Tage* (Sto dni, 2008) in *Koala* (2014). Eseji so izšli v dveh knjigah: *Stil und Moral* (Slog in morala, 2015) in *Liebe und Krieg* (Ljubezen in vojna, 2018). Njegovo zadnje dramsko delo z naslovom *Der Elephantengeist* (Duh slona), ki dramsko tematizira politično kariero Helmutha Kohla, so septembra 2018 uspešno krstno uprizorili v Manheimu.

Tuja obzorja

Lukas Bärfuss

Hagard

(Odlomek iz romana)

ŽE PREDOLGO poskušam razumeti Philipovo zgodbo. Želel bi spoznati skrivnost, ki se skriva v njej. Že tolikokrat mi je spodletelo in nisem mogel razkriti uganke tistih slik, ki so me prizadele, slike okrutnosti in komike, kakor v vsaki zgodbi, v kateri se poželenje sooči s smrtjo.

Vse vem, a ničesar ne razumem. Poznam zapovrstje dogodkov. Vem, kako se je zgodba začela, znana sta mi dan in kraj: stojnica za preste pred veleblagovnico pri Bellevueju. Vem, kdaj se je zgodba končala, namreč šestintrideset ur pozneje, zgodaj zjutraj v četrtek, trinajstega marca na nekem balkonu nekje v predmestju. Tudi dogodki, ki so se dogodili vmes, so pojasnjeni: stvar s krznom, prva hladna noč v avtu, manjkajoča denarnica, sraka, izgubljen čevljev, mrtev japonski matematik – vse to je razkrito. Vendar okoliščine, pogoji, ki so te dogodke omogočili, ostajajo zakriti. In bolj ko poskušam pojasniti podrobnosti, bolj skrivnosten postaja svet, v katerem so se dogodki dogodili. Lahko bi si mislili, da se mi godi kot tistemu, ki opisuje znano reklo; vendar je gozd, pri tem vztrajam, čista trditev,

abstraktni sistem, ki ga v resničnosti ni mogoči najti. Gozd razpada v sama drevesa, prav tako kot nebo razpada v planete, zvezde in meteorite.

Po mojih spodletelih poskusih, da bi v slikah našel povezavo, sem se uspel dokopati do zaključka, da je manj ta zgodba kot taka, ki je ne razumem, in da gre bolj za to, da bi razložil svojo vpletenost, da bi odkril, kaj mi želijo povedati pojave, ki so me zapeljale, očarale in nekajkrat privedle na rob blaznosti. Moja eksistenca visi na tej zgodbi, tako si dopovedujem, hkrati pa vem, kako smešen sem in da se nimam česa bati, da bi lahko dogodke tistih marčevskih dni pustil pri miru in se mi ne bi nič zgodilo, da bi lahko še naprej živel kot doslej. Dejansko bi bil odrešen, če bi si lahko priznal, da mi je zaradi Philipove zgodbe spodletelo. Prevelika je zame – čeprav se zdi povsem preprosta. Tako je, kakor da bi pri vsakem poskusu na nekaj pozabil, podrobnost, ki je nujno potrebna, kakor da bi izgubil znak, ki bi me popeljal na pravo sled. Vem, kolikokrat sem si prisegel in si s tem lagal kot kak pijanec, ki samega sebe goljufa z zadnjim kozarcem. Sem hazarder tik pred bankrotom, ki še zadnjič dobi karte – še en poskus bi rad tvegäl, še enkrat bi želel obuditi dogodke, še enkrat, in to naj bi potem zadoščalo.

Radovednost mi ni dala miru, zares. No, tudi jaz imam svoje obsesije, jasno, in kot vsakdo jih raje zadržim zase. Ne zato, ker bi se jih sramoval, nekatere pač ne ustrezajo sliki, ki jo imam o sebi in ki zdaj, na sredini življenja, sovпада s tistimi mojih soljudi: moški s številnimi slabostmi in še številnejšimi načeli. Vendar eros ne sprašuje po slikah, ki jih imamo o sebi, prav nasprotno, pogosto se zdi, kakor da jih poskuša ovreči. Vsakdo ima svojo temno stran, tako pravijo, vendar sem medtem doumel, da večina ljudi moralno ne razume, da temnega ne smemo pripisati zlobnemu in svetlega ne dobremu. Temna stran je preprosto tista, ki ji manjka luč, in trajalo je dolgo, da sem doumel, da so ponoči mačke zares črne, da se torej ne zdi, da so črne, ne: so pač brez barve. Kako sem to spoznal? No, ja: moja obsesija. Ob tem moram pomisliti na Rousseaujeve *Izpovedi*, ki sem jih bral pred nekaj leti in ki jih, če se prav spominjam, začenjajo tako, da o sebi napiše povsem iskreno poročilo, da ničesar zavestno ne izpusti, in da je, če je res kaj izpustil, to treba pripisati pozabi. In spominjam se, kako malo sem verjel tej nameri, in zdelo se mi je, da stilizira, kakor se temu reče, da gre za licemerstvo, in avtorju nisem zaupal, dokler ni poročäl o svojih spolnih nagnjenjih. Ne morem se spomniti, s katerimi besedami, vem le, kako me je to zadelo in da sem od tega trenutka naprej njegovim zatrjevanjem verjel. Bi torej moral, če bi hotel svoje poročilo narediti verodostojno, razodeti svoje perverzije?

Nekaj pri Philipovi zgodbi se mi zdi nenavadno, in to niso nenaravni, umazani in bolni trenutki, ki jih je prav tako mogoče najti v njej. So ničnosti nekaterih podrobnosti, s katerimi se nočem sprijazniti. Veliko stvari se zdi skoraj nepomembnih in povsem vsakdanjih. Tako bi bilo zame lažje, če te slivnato modre balerinke ne bi priklenile Philipove pozornosti, običajni čevlji, v katere lahko smukneš in ki že zdavnaj niso več namenjeni samo plesalkam. Za malo denarja jih najdemo v vsaki veleblagovnici, zašite ali zlepljene, s pentljo na nartu ali brez nje, v vseh mogočih barvah, z leskom ali brez njega. To, da so bile v tem primeru iz telečjega usnja, fino izdelane in izbrane, ne spremeni ničesar pri dejstvu: na začetku te zgodbe je par ženskih čevljev.

Začetek? S tem je pač taka reč. Nihče ne more določiti, s katerim dogodkom se lahko začne kakšna zgodba. Na začetku je Bog ustvaril Nebo in Zemljo, tako se glasi – a kaj je počel pred tem? Kakor koli že: zakaj tudi to ne spada k začetku? Fiziki, ki so Boga nadomestili s prapokom, bodo navrgli, da je vprašanje absurdno, saj bi potem predpostavljalo še čas, in kaj takega pred Bogom ali prapokom ni obstajalo. Knjige in filmi govorijo o začetku, vendar v resnici od prvega začetka naprej ni več nobenih začetkov. In zaenkrat tudi ne konca, če bi to lahko bila tolažba. Eno se steka v drugo; a kako je konec ene zgodbe povezan z začetkom druge, ostaja človeškemu duhu nedostopno. Kdor bi hotel tkivo resničnosti razvozlati, bo zmeštral samega sebe. To je tisto, kar zavračam. Želel bi rešiti uganko, vendar ob tem ne bi rad zblaznel.

Sem priča tistih marčevskih dni, in kot priča bom poročal o njih, v celoti in neolepšano. Veliko stvari me bo potisnilo v slabo luč, vendar me to ne gane. Morda bi, da bi bil verodostojnejši, lahko tu kaj izpustil, tam kaj iznašel. Vendar tega ne želim. Moja obsedenost, to bi rad odkrito povedal, moja obsedenost je resničnost. In naj bo bedasto ali ne: slivnato modre balerinke so Philipa spravile v gibanje. Zakaj jim je sledil? Na to ne morem odgovoriti. Bila je pač igra, vsaj na začetku, nedolžna in nenevarna, kajti če bi Philip slutil, kaj se bo v naslednjih urah zgodilo, bi se od ženske v trenutku odmaknil. Svojega pogubljenja ni iskal, niti nevarnosti ne, čeprav se je takrat, ko so šle stvari že tako daleč in ko je doumel, da njegova eksistenca visi na nitki, nemudoma zoperstavil tej nevarnosti.

Zagotovo je naslednje: tistega torka, bil je enajsti marec, petnajst čez štiri, je Philip, moški konec štiridesetih, nekoliko zavaljen, saj se je v zadnjih letih nekoliko zredil, v kavarni na robu starega dela mesta čakal nekega

gospoda Hahnloserja. Philip ga ni poznal in le slišal je, da je pred kratkim s svojo pleskarsko obrtjo bankrotiral, zaradi česar je moral parcelo, ki je bila že nekaj generacij v družinski lasti, prodati, nepozidani košček zemlje visoko nad jezerom. Philipu kraj srečanja ni bil po volji, veliko raje bi se z njim srečal v sejni sobi svojega podjetja, ker pa je zaslutil hiter zaslužek, ki bi mu, kot je bil prepričan, lahko prinesel trideset tisoč frankov, in ker je okrog šestih tako ali tako moral biti pri Belindi, ki ni stanovala daleč od te kavarne, je privolil.

Lokal se je nahajal v meščanski palači iz devetnajstega stoletja, bivšem grand hotelu iz obdobja velike razširitve mesta, ko so artilerijske utrdbe poravnali z zemljo in na jezerski obali naredili nasip. Prevladovala sta zlato in rdeč pliš, široke stopnice so vodile na cesto, ob mizah so sedele matere z otroki, pred sabo so imele ostanke sladkarij, prazne kozarce in kavne skodelice. Na Hahnloserja je bilo treba čakati in Philip je razmišljal, da bi si naročil kos torte iz vitrine, ker pa je do dogovorjenega termina manjkalo samo še pet minut in ker nikakor ni hotel, da bi ga presenetil s polnimi usti torte, se je zadovoljil s skodelico kave, v katero je stresel dve vrečki sladkorja. Toda tudi ko je preteklo deset minut, v katerih bi lahko v miru pojedel pol torte, o Hahnloserju ni bilo ne duha ne sluha. Odzval se ni niti na klic in tudi ne na kratko sporočilo, ki mu ga je Philip poslal. Potem ko se je Philip pri Veri prepričal, da ima pravo številko, je prebral zadnje novice o letalu družbe Malaysia Airlines, letala Boeing 777, ki je preteklo nedeljo z dvesto devetintridesetimi dušami izginilo nekje v Roaring Forties, tragedija, ki ga je zaposlovala in vznemirjala. V Kuala Lumpurju se oblastem niti sanjalo ni, kaj se je z letalom zgodilo. Iskanje, ki se je z vsako uro razširjalo še na druga področja, je ostalo neuspešno. Na seznamu potnikov s kitajskimi in malajskimi imeni, sta bila tudi dva Avstrijca, po rodu Iračana, ki sta na letalo uspela priti s ponarejenima potnima listoma. Nekaj ur sta bila osumljena terorizma, dokler se nazadnje ni izkazalo, da sta ilegalna priseljenca in da je ta sled vodila v slepo ulico. Razbitin niso našli, oljni madeži v Malajski ožini so nastali zaradi običajnega ladijskega prometa.

Potem se je Philip odločil, da se bo sprehodil po lokalu, vendar ni videl nikogar, ki bi po opisu ustrezal Hahnloserju. Ko se je vrnil, na mizi ni bilo več skodelice, na njegovem stolu pa je sedela debelušna ženska. Nekaj trenutkov je Philip neodločno stal pred mizo in ni vedel, kaj naj stori, potem pa je pobral aktovko in plačal, vzel drobiž in stopil na cesto.

Drugo dejstvo, ki me vznemirja, je mesto, v katerem se je to zgodilo. Je tisto, v katerem živim že dvajset let, ki mi je znano in ki mi je postalo

dom. Če hodim mimo krajev, kjer je Philip začel svoje zasledovanje, če si ogledujem mesta, kjer se je odločala njegova usoda, tiste tihe, mirne kraje, potem prepoznam, kako neverjetno je, da bi ravno tu našel takšno zgodbo. Prebivalci so marljivi in se ne nagibajo k ekstremom. Življenje poteka mirno. Boji, ki se odvijajo tukaj, so komajda eksemplarični in redko smrtni. Če bi morali zarisati življenjsko krivuljo tipičnega prebivalca med rojstvom in smrtjo, potem bi bil rezultat ravna črta brez dvigov in padcev, lagodno, nenehno stremljenje k lastnemu koncu, tu in tam prekinjeno z nekaterimi posebnostmi, pretresi zaradi bolezni ali ločitve. Redko se tu kakšna eksistenca po štiridesetem letu konča kako drugače kot s postopnim izgoretjem, kar je morda napačen izraz, saj ga pogojuje obstoj ognja. Je bolj tako, kakor da bi zmerno napolnjenemu balonu počasi uhal zrak. Ja, tudi tukaj obstaja beda, kakor povsod, tudi tukaj živijo ljudje, ki trpijo. Tudi tukaj slišimo kdaj o kakem usmiljenja vrednem starcu, ki se nekega dne v svojem stanovanju spotakne ob pohištvo, obleži in je prešibek, da bi poklical pomoč, v lastni spalnici od žeje umre, neopazno, dokler ga potem ne najdejo, po več mesecih, ker se po hiši razširja sladkast vonj. Vendar se samo mrtvi izgubijo; dokler živiš, ne ostaneš neopazen. Nihče se ne more skriti, in če slišiš o ljudeh, ki so se leta in celo desetletja skrivali pred policijo kot tisti hudodelec, ki je v južni Italiji životaril na kmetiji in od tam vodil Syndikat, s pomočjo zapiskov, majhnih papirčkov, na katere je z mikroskopsko majhno pisavo pisal navodila in ukaze, kateri novinec bo sprejet v organizacijo, kdaj bo kak izdajalec umorjen in kako naj rešijo kak ozemeljski spor, potem to pri nas, v tem mestu, vedno naleti na presenečenje in nerazumevanje. Človek, ki živi tako neopazno, bi moral priti na slab glas, in ta slab glas bi kmalu dosegel avtoritete; moža bi razkrinkali. Si pozoren, vendar zaradi tega ne smeš misliti, da imamo posebno pozornost ali da se celo zanimamo za lastno mesto ali za someščane, ne, na splošno je prevladujoča drža ravnodušnost, negovana, poštena ignoranca do tujega kot tudi do lastnega počutja, in že pred sto šestdesetimi leti so na drugem mestu o tukajšnjih ljudeh ugotovili, da znajo z veliko natančnostjo pripovedovati najrazličnejše čudovite zgodbe in legende, ne da bi vedeli, kaj se je zgodilo, da je dedek oženil babico. Odtlej se je veliko zgodilo, mesto je v svetu postalo priljubljeno, različni ljudje tukaj preživijo nekaj let, v katerih uživajo in profitirajo, ne da bi si prizadevali, da bi se tukaj zares ustalili, postali domači.

Neverjetno je bilo, da bi si kdo, kot je bil ta Philip, izbral kakšno drugačno usodo in bi se v nekaj dneh, da ne rečemo nekaj urah, iz solidne,

zagotovljene eksistence spravil na rob lastnega uničenja. Te dogodke bi si lahko zamislili v okolju, ki je razklano od notranjih napetosti, z ljudmi, ki so navajeni zlomov, strasti, v katerih so konflikti del vsakdana – a kaj naj storim? Bilo je pač tako, še ena absurdnost v Philipovi zgodbi, in s tem moram pač živeti.

Stvari se namreč tudi v mojem mestu počasi spreminjajo. Ne gre za kak vidni prelom, na zunaj je še vse po starem, vendar se je v zavest ljudi prikradel dvom. Vera je izginila, zaupanje v jutri z novimi možnostmi, prepričanje, da bi si lahko sami krojili usodo, naredili naslednji korak na poti v popolnost, vse to je dobilo razpoke. Le malokdo je to izrekel odkrito, a številni so pričakovali zlom, in na svetovnih bankah, v predavalnicah in v pisarniških dvoranh so delavci, profesorji in nameščenci šušljali o bližajoči se katastrofi. Tega niso najprej storili barabe, oblastniki, ki bi se jih bal, prav tako ne samomorilci, ki se na živahnih trgih razstrelijo. Nasilje je bilo znano že prej; nismo živeli v mirnih časih. Vendar se je izgubilo prepričanje, da lahko kdo razmere določa sam po svoji volji. Celu mogočneži so delovali nemočno in šibko. Vse se je zdelo poljubno in naključno, in čeprav je življenje šlo svojo pot, si se počutil, kakor da te obdajajo sovražniki, ki so le redko imeli obraze. Za nekoga je bil to eden tistih shiranih ljudi, ki se je nekje na robu mesta, po dolgem begu čez morje, valjal v morah v postelji v kajuti, v spominih na smrt in na izgon; za druge so to bili nevidni gospodje, ki so v zadnjih sobah izdelovali načrte za intrige in pripravljali naslednje zarote. Bilo te je strah pred prihodnostjo, lahkomiselnost, ki je še nedavno tega razširila karirasto odejo na cvetočem spomladanskem travniku, je minila. Bili smo, tako so oznanjali časopisni komentarji, v času sprememb, in njegov konec, ko nas bo pač zadel, bo lahko pomenil le eno: propad sveta, ki smo ga poznali doslej.

Philip je stal na soncu in si prižgal cigareto. Tisto leto je bil marec nenavadno topel, že februarja ni bilo niti snega niti mraza. Jugozahodna fronta je živo srebro dvignila na dvajset stopinj, južni vetrovi so prinašali soparno vročino. Celu zimo ni bilo zmrzali, ki bi pospravila mrčes, nezdrava sapa je visela v zraku, kakor da se ne bi napovedovala pomlad, temveč kaka vročična bolezen. Čez jezersko obalo, na kateri je mrgolelo ljudi, so krožili galebi, na umazanih plahtah privezanih jadrnic so čepele sršče race, ki so Philipa spominjale na katastrofalne novice z Bližnjega vzhoda. Ljudje so z danes na jutri zboleli, kakor tisti moški iz province Guangdong, ki so ga z visoko temperaturo, kašljem in bolečinami v sklepih pripeljali v bolnišnico Kwong-Wah v Hongkongu. Okužil se je z zaklanim piščancem, ki

ga je nekdo iz njegove družine kupil na tržnici v Kaipingu. Po citokinskem viharju in pljučnem edemu so mu odpovedali notranji organi. To je bil v zelo kratkem času že peti smrtni primer. Virus se je za zdaj še prenašal z živali na človeka, vendar so zdravniki že svarili pred najbolj smrtonosnim povzročiteljem, odkar so dokazovali influenco, saj je bilo le še vprašanje časa, kdaj bo povzročitelj mutiral do te mere, da se bo prenašal s človeka na človeka in bo tista polovica prebivalstva, ki ni imela obrambnega mehanizma, pomrla.

O tem je bil Philip poučen do najmanjših podrobnosti in za to se je imel zahvaliti prijatelju, ki ga je zmeraj nosil s seboj in ki ga je skoraj vsako minuto vprašal, ali se je na svetu zgodilo kaj takega, kar bi ga lahko prizadelo. Njegov sopotnik je bil pametni telefon, na katerega je pisal, z njega bral in se z njim igral, ta telefon pa je svoj zmagoslavni pohod okrog sveta začel šele pred nekaj leti. Razmerje do tega aparata je bilo nepojasnjeno. Tisti, ki so ga razvili, so zatrjevali svojo filantropijo, vendar jim nismo zaupali, imeli smo jih za hudodelce, udeležence projekta, katerega namen je bil uničiti človeštvo. Kljub temu se je pametnemu telefonu le malokdo odpovedal, prav nasprotno, uporabljali smo jih še intenzivneje, jim priznavali prostor na vedno novih življenjskih področjih. Delo brez njih je bilo še komajda predstavljivo, vendar tudi prosti čas, pri zdravju in vedno bolj tudi pri zadevah ljubezni; če si jim prepustil vodstvo, si jim predan sledil na povodcu, čeprav si se hkrati zavedal, kako malo verjetno je, da te bodo osrečili. A ker smo izgubili zaupanje v lastno svobodo, v vedenje o tem, iz česa naj bi obstajala naša sreča, smo s temi napravami vendarle povezani.

Vsaka epoha ima orodje, od katerega je fundamentalno odvisna. Industrijska revolucija je povezana s parnim strojem, razsvetljenstvo je potrebovalo črkovnjak, in tudi moja doba je visela na aparatu, vendar to ni bil pametni telefon, kakor je mislila večina, temveč priključek polnilec, majhen transformator, s katerim je bilo mogoče polniti litijonske baterije, ki poganjajo te vseznalce. Polnilec je bil majhen in neopazen, komajda kdo ga je omenil, a kadar je manjkal, so bili pametni telefoni sestradani, ljudje so onemeli in oglušeli, bili so ločeni drug od drugega in precej neboljani.

A Philip je bil še vedno povezan. Oči si je zasenčil, da bi lahko na zaslonu prepoznal tipkovnico. Veri je pisal, da bo ostal v bližini, in če se bo pojavil Hahnloser, naj ga obvesti. Ob tej priložnosti jo je opozoril, naj mu pravočasno čekira polet v Las Palmas, na enem od prednjih sedežev, da po pristanku ne bo izgubljal časa in bo pravočasno prišel v Tejedo, da bi se srečal s skupino upokojencev, ki so bili tam na pohodniških izletih in so se zanimali za stanovanja v starosti. Do petka je hotel Philip ostati na otoku,

opraviti formalnosti pri notarju in potem pogodbe opremiti še z zadnjimi podpisi. Štiri od dvanajstih apartmajev je že prodal, čeprav so obstajali še le načrti in smešne risbe. To je bil največji projekt, odkar se je osamosvojil. Zazidava ga je stala veliko časa, denarja in živcev, zdaj pa je šlo le še za to, da podpiše pogodbe in v žep pospravi dobiček.

Utrujenost, ki ga je napadla, si je Philip razlagal kot posledico zamujenega kosila in vročine. Uro, ki mu je še ostala, preden bi šel k Belindi, je hotel izkoristiti tako, da bi se zaprl v avto in bi za nekaj minut zadremal. Zato se je odpravil navzgor v parkirno hišo na Promenadi, ki se mu je zdaj, ob petih popoldne, zdela neverjetno zapuščena. Nikjer ni bilo videti žive duše, ne na blagajni in tudi spodaj pri vhodu ne, ne na stopnišču in tudi v dvigalu ne. V nadstropju G je bila večina parkirišč praznih. Bilo je grozljivo tiho, manjkala je tudi agresijo zavirajoča glasba, ki se je sicer običajno slišala iz zvočnikov. Philip se je vprašal, ali je morda spregledal napis, ki bi opozarjal na izredno zaprtje, ali je morda šlo za policijsko posredovanje ali za požar, zaradi katerega je bilo treba izprazniti garažo, ko pa je v spodnjih nadstropjih najprej zaslišal motor in potem glasove, se je pomiril in odšel do svojega BMW-ja. Odprl je vrata, potisnil sedež nazaj, znižal naslonjalo, pospravil dinozavre in se ulegel. Prižgal je radio, zaslišalo se je samo šumenje; tudi njegov telefon v tej zgradbi ni imel sprejema, kakor je ugotovil. Jezil se je, da tu niso postavili antene, zdaj pa je bil odrezan od sveta, in če se bo Hahnloser vendarle pojavil, ne bo mogel sprejeti Verinega obvestila.

Kaj je tisti trenutek Philipu rojilo po glavi, ni jasno. Verjetno je tuhtal, kakšna verjetnost še obstaja, da bo do tega posla vendarle prišlo, morda je pomislil, da bi se odpeljal ven in si poiskal parkirišče, vendar je bilo to ob tem času domala nemogoče; le dragoceni čas bi izgubil.

Tako se je malo pozneje znašel na Bellevueju, nekaj metrov od kavarne. Philip je stal ob stojnici za preste, omotičen od smradu po maščobi, soli in natrijevi lužini. Videl je, kako se množica iz veleblagovnice vali na TheaterstraÙe. Videl je ljudi, s katerimi si je delil mesto, videl poslovneÙe z obritimi lici, tajnice po zgodnjem koncu delavnika, otovorjene s kramo s Kitajske, s katero bodo opremile svoja stanovanja na obrobju mesta, videl je blaÙenost na njihovih obrazih. Vohal je nedorasleÙe, ki so zaudarjali po taurinu in spermi, videl je njihove oči, polne upanja, omamljene z iluzijami – niso vedeli, da ÷e zdavnaj tičijo v pasti, da so ÷e zdavnaj podjarmljeni s kreditnimi pogodbami. In videl je debelušno blagajničarko, ki je kadila cigareto, videl njeno lojasto koÙo in čutil njeno neizpolnjeno poÙelenje, ki bi ga kratkoročno lahko odrešil le slabo manikiran prst, njen lastni; videl je, kako je med dvema potegoma iz ÷epov svojega predpasnika iz poliestra na

skrivaj vzela italijanske praline z likerjem in jih vtaknila v usta – potem pa se nenadoma, ko je okusila zažgan filter, prebudila iz svojih dnevnih sanj in jih pohodila, kakor ogorek svoje skajene cigarete.

In v skupini, ki je poganjala vrtljiva vrata veleblagovnice, je zagledal tudi par balerink, slivnato modrih, dve plašni podlasici, izgubljeni v topotanju, v stampedu iz polovičnih čevljev in težkih škornjev. Več ni videl, ženska, ki si je utirala pot skozi množico, je ostala nevidna. Philip se je obrnil, da bi jo bolje videl. Za trenutek se je prikazala njena postava, majhna, nežna, ranljiva. Prisodil bi ji, da je sredi dvajsetih. Obraza ni prepoznal, a mu je v nos takoj udaril njen vonj, ali pa predstava o njenem parfumu, po vrtnicah ali jasmínu. Lasje so se bleščali, obdajal jo je sij pudra, mleka in olja. Koži je dajala to, kar je koža potrebovala, ni hotela ugajati, le slavila je svoje telo, ki ga je tako gracilno in lahkotno premikala okrog nepazljivega telesa. In ko se je rešila skupine, se je Philipu zdelo, da je prepoznal gesto njene roke ali glave, gib, ki naj bi ga izzval, naj ji sledi, kar je zagotovo bila iluzija, saj ga ona nikakor ni opazila. Vendar je bilo za Philipa nedvoumno: mislila je njega, njemu je poslala znak. Zato se je osvobodil svojega stebra in ji sledil v mrgolenje ljudi.

Ni znano, ali je Philip pri svojih potepanjih po mestu že kdaj prej na slepo sledil kakšnemu dekletu, ali je zavestno in namenoma sledil tej prepovedani igri. Kajti kaj takega ni bilo dovoljeno, morda tega ni prepovedoval zakon, vendar to nikakor ni bilo spodobno. Tudi če ženska ni opazila svojega zasledovalca, je bilo to nespodobno, bilo je nekakšno nadlegovanje, in če bi Philip hotel upravičiti svoje dejanje, bi moral kmalu, ob prvi priložnosti, poskrbeti za to, da ga zazna. Ostati v senci ženske, jo na skrivaj proučevati, celo njeno telo, opazovati njene gibe, medtem ko hodi po opravkih, se zabavati ob njeni nedolžnosti je bilo morda mamljivo, vendar prepovedano in nespodobno.

Kot zagovor lahko navedemo, da Philip, kolikor je znano, ni imel slabih namenov in je le hotel premostiti čas, tiste nesmiselne ure, ki jih je moral zabiti, ker ga je Hahnloser pač pustil na cedilu in je bilo še prezigodaj, da bi se pojavil pri Belindi. Ne glede na to potrebuje vsako srečanje najprej neupoštevanje črte, ki jo spodobnost potegne okrog vsakega človeka. Kdor poljublja samo tedaj, ko je k temu pozvan, kdor je samo poljubljen, kadar je v to privolil, ne bo nikdar poljubljal in ne bo nikdar poljubljen. Kdor hoče kaj doživeti na svetu, pridobiti dostop do zakritih skrivnosti, mora stopiti skozi vrata, spontano, ne more čakati, da bo za to dobil dovoljenje. Nobena zgodba, sploh pa ne ljubezenska, se ne zgodi brez kršitve. Nobeno

osvajanje ni uspešno brez lastninjenja. Če je torej Philip to žensko želel ogovoriti, kar pa ni zanesljivo, potem je moral storiti nekaj, kar je vzbujalo pomisleke.

Vemo pa, kako se je ločil od stebra: brez obotavljanja, nanagloma in bliskovito, kakor majhni otroci, ko na tla odvržejo lutko. Nič na njih, nobena mišica, nobena napetost ne izdaja, da bodo v naslednjem trenutku odpri dlan, nobenega prehitevanja ni bilo, nobene misli pred gibanjem – tako se je Philip odtrgal, dovolil, da so ga balerine potegnile za seboj v tok, ki se je razlival navzdol proti operi.

Izginila je v množico, ki se je nabirala pred semaforjem, Philip se je z njo postavil v množico, ko se je pri zeleni luči odprla zapornica in so se ljudje začeli premikati, navzven na vozišče. Z druge strani jima je nasproti prihajala stena iz teles, človek proti človeku, nihče se ni umaknil, in ker dekle čisto spredaj pred sabo ni imela nobenega lomilca, ki bi ji utiral pot, so jo potisnili na desno, izven Philipovega vidnega kota, in v naslednjem trenutku se je za njo že izgubila vsaka sled.

Na trgu na drugi strani je razcapan tip z brado in kapo z napisom John Deere brskal po smeteh, moški v obleki in s kravato je nagnjen naprej, da si ne bi namastil obleke, stoje jedel pico. In če bi se Philip samo za sekundo obrnil k jezeru in h kiosku, se ne bi zgodilo nič, podredil bi se nazaj v na kratko pretrgano zaporedje svojih obveznosti in na kot slivnato modre čevlje in dekle bi kmalu pozabil – a ker se je za trenutek obrnil proti zahodu, najbrž po naključju, je žensko znova zagledal, ob vodnjaku na robu prometnega otoka, kjer jo je presenetil, ko se je nagnila čez kotanjo, s hrbtom proti njemu, v pozi, katere človečnost se ga je dotaknila in ki je ponazarjala, kako zelo je za trenutek pozabila na svet in ni pazila na to, kako želi delovati na druge. Philip bi zelo rad videl njen obraz; predstavljal si je, da je ustnice držala ob curku vode in kako ji je voda curljala čez brado in po vratu navzdol. Njenega obraza ni mogel videti, opazil je le, kako si je z levo roko držala pramen las in jih varovala pred tem, da bi padli v korito vodnjaka, kako je z eno nogo stopila na prste in ji je peta smuknila iz čevlja – rahlo pordela peta, kot je Philip opazil, z obližem v barvi kože, da šiv ne bi dražil nežne kože.

V tem trenutku so ga prestrašili trije piski iz njegovega suknjiča. Bila je Vera. Hahnloser zamuja, je pisala, zdaj je v kavarni in čaka nanj. In kaj je storil Philip? Ničesar. Ignoriral je sporočilo. Hahnloserja bi lahko srečal tudi prihodnji teden. Zagotovo je to zamudo načrtoval in Philip mu ni hotel dati občutka, da je v boljši situaciji. Vsaka šibkost bi ceno le še zvišala. In tudi če bi Hahnloser odskočil in si poiskal drugo stranko, to nikakor ne bi

bila katastrofa. Philip ni potreboval tega posla, tega strmega koščka zemlje na koncu razsutega naselja, kjer bi komajda mogel postaviti kočo za kakšno petčlansko družino. V primerjavi s Kanarskimi otoki, kjer bo potreboval le osemindeset ur, da bo prodal zadnje enote, je bil to le dodatni zaslužek. In Vera? Zakaj ni odgovoril njej? Ker jo je poznal. Ob spremembah terminov je vedno izgubila potrpljenje. Moral bi navesti razlog, zakaj je pustil Hahnloserja na cedilu, Vera bi pri priči izbrala nov termin, ki bi ga moral potrditi, pri čemer bi se zapletel v zaporedje najmanj sedmih sporočil. In za kaj takega zdaj ni imel časa, zdaj je moral slediti ženski čez most in izliv reke.

Zanjo je na kocko postavil posel: Kaj je Philip hotel od nje? Jo je poznal ali pa si je mislil, da jo pozna? Ga je na koga spominjala? Če je ni poznal: S kakšnimi nameni jo je zasledoval? Jo je morda hotel ogovoriti? Zakaj vendar? Da bi jo povabil na kavo? Je morda potreboval sogovornika? Ali pa je morda iskal avanturo? Je spadal med tiste moške, ki na cesti brez izbire ogovarjajo ženske in jih zapletajo v pogovor? Sploh obstajajo moški po tridesetem letu, ki to še počnejo? Zagotovo v kakih pogrošnih romanih, a v resnici? In ali sploh obstajajo ženske, ki na to pristajajo? V vlakih, na potovanjih, na krajih, ki si jih skupaj delimo določen čas, tam morda začnemo klepet, ki se potem lahko razširi v afero. A sredi ceste? Med največjo popoldansko gnečo? Nekega torka ob petih popoldne? Kdo bi ob tem času mislil na kakšno afero? Kakšne so možnosti povprečnega moškega za tako poznanstvo? In povprečnež je zagotovo bil, ta Philip; njegov videz vsekakor ni bil tak, da bi mu bil v prid. Seveda je pa to mogoče poskusiti. Vendar so bile možnosti, da bi s propadlim pleskarskim mojstrom sklenil posel, neprimerno večje. Toda stopnja verjetnosti ga tistega popoldneva nikakor ni zanimala. Odločil se je za žensko. In ne za Hahnloserja. Zakaj sploh? Kaj je bilo tisto, da je sploh verjel, da lahko pri njej doseže nekaj, kar odtehta trideset tisočakov?

Če bi mu šlo za to, da bi pri priči dobil žensko, torej kakšno poljubno žensko, potem bi bilo zanj bolje, da bi se srečal s Hahnloserjem, z njim sklenil posel in bi si potem za dve uri žensko preprosto kupil. Naj to obsojamo ali ne, prostitucija je bila zelo razširjena, ravno to mesto je slovelo po njej. V uradnih brošurah, ki jih je natisnila turistična organizacija in ki jih je bilo mogoče najti po hotelih in turističnih točkah, so podatkom o muzejih, cerkvah, delikatesnih trgovinah sledili seveda bordeli. Morda je bil Philip eden tistih moških, ki se s plačljivo ljubeznijo niso zadovoljevali in so iskali globlja čustva. Kajti še vedno je obstajalo upanje na romantično ljubezen.

Ideja torej, da bi bila dva človeka ustvarjena drug za drugega, njuna zveza pa bi bila sveta in bi jo lahko ločila le smrt. Tu in tam je bilo mogoče brati o ljubezenskih umorih, o ubojih iz strasti, o ljubosumju in blaznosti. In včasih so obstajali ljudje, ki so zaradi kakšne afere zapadli v vihar in so postali žrtve svoje obsesije. Potem so se pustili zlorabiti, izkoriščati od nekoga, ki jim je hlinil ljubezen, dokler se dobrovernost nekega jutra ni znašla v spodnjih hlačah izpraznjenega stanovanja, sledila pa je ugotovitev, da na bančnem računu ni več denarja. A konec koncev pragmatizem, ki obvladuje ljudi, ljudi tudi postvarja. Ravno sredi življenja, ko le še obveznosti in ne več sanje določajo vsakdan, se zadovoljiš s praktičnimi prednostmi življenja v dvoje. A kljub temu so ljudje še vedno sanjali o globoki povezanosti, o zlitju s sorodno dušo. To so bile skrivne fantazije vsakega posameznika in zelo verjetno je bilo, da so strašile tudi v Philipovi glavi.

Prevedel Slavo Šerc